

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ:

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

для студентів

спеціальності

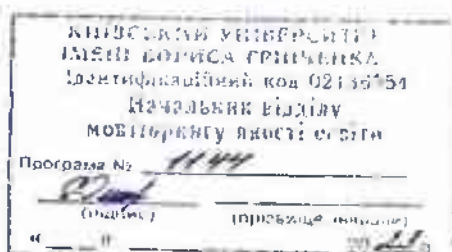
073 Менеджмент

освітньо-професійної програми

Організація виробництва

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2023

Розробник: Моренець Юлія Олександрівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Моренець Юлія Олександрівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 30 » серпня 2023 року № 4

Голова циклової комісії Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 / 60
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних умовам ринкових відносин, навчання базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- пізнання економічної теорії як науки, її предмету, методів та функцій;
- розкриття основного змісту сучасних шкіл економічної теорії;
- аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем;
- розкриття закономірностей суспільного відтворення, загальноекономічної рівноваги, економічного зростання та циклічних коливань в економіці;
- сучасні процеси глобалізації світогосподарських зв'язків та шляхи вирішення загальноцивілізаційних проблем людства;
- вивчення особливостей сучасного стану розміщення продуктивних сил та визначення напрямів його удосконалення;
- з'ясування напрямів удосконалення державної регіональної політики як інструменту для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення;
- висвітлення цілей, методів на інструментів впливу держави на функціонування різних сфер, секторів і видів економічної діяльності;
- аналіз та характеристика законодавчих, нормативно-правових та організаційних основ управління розвитком національної економіки;
- формування цілісного уявлення про завдання, функції та повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері управління економікою.

Дисципліна «Державне регулювання економіки» забезпечує оволодіння студентами такими **компетентностями**.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК2	Здатність демонструвати знання економічних процесів макро- та мікрорівня та використовувати їх в практичній діяльності	37-44
<i>Предметні компетентності</i>		
	Формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань	37 - 44
	Використовувати знання, вміння та навички при здійсненні господарської діяльності	37 - 44
	Розробляти варіанти управлінських рішень і обґрунтовувати їх вибір за критеріями соціально-економічної ефективності	37
	Застосовувати відповідні норми чинного	37

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
	законодавства при вирішенні практичних завдань	
	Аналізувати ефективність використання конкретних інструментів (фінансових, монетарних, адміністративних тощо)	38-44
	Знаходити та використовувати інформацію для макроекономічного аналізу та прийняття управлінського рішення	41-44

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент:

- використовує знання та практичні навички з економічної теорії при здійсненні управлінської діяльності на підприємстві (ПРН 4);
- визначає основні концептуальні підходи до державного регулювання адекватні умовам і потребам розвитку національної економіки;
- формулює цілі і завдання державного регулювання по відношенню до окремих об'єктів;
- розробляє варіанти управлінських рішень і обґрунтовує їх вибір за критеріями соціально-економічної ефективності;
- застосовувати відповідні норми чинного законодавства при вирішенні практичних завдань;
- розраховує макроекономічні показники на основі засвоєння відповідних методик;
- прогнозує певні процеси, передбачати наслідки прийняття управлінських рішень органами державної влади;
- аналізує ефективність використання конкретних інструментів (фінансових, монетарних, адміністративних тощо);
- знаходить та використовує інформацію для макроекономічного аналізу та прийняття управлінського рішення.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт				
		Усього	Аудиторна:			Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	
<i>Змістовий модуль 9. Прикладні аспекти державного регулювання економіки</i>						
37	Програмування та планування в системі державного регулювання економіки	5	2			14
38	Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-фінансове та податкове регулювання в умовах воєнного стану	8	2	2		
39	Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери в умовах воєнного стану	7	2	2		
40	Державне регулювання структурних зрушень та підтримка інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану	8	2	2		
	Модульний контроль	2				
	Разом за змістовим модулем 9	30	8	6	0	14
<i>Змістовий модуль 10. Напрями реалізації політики державного регулювання економіки в умовах воєнного стану</i>						
41	Підприємництво як об'єкт державного регулювання	7	2	2		14
42	Інноваційний розвиток економіки. Державне регулювання науково-технічної діяльності	8	2	2		
43	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2		
44	Державне регулювання регіонального розвитку в умовах воєнного стану	6		2		
	Модульний контроль	2				
	Разом за змістовим модулем 10	30	6	8	0	14
	Усього за модуль 3	60*	14	14	0	28

* з урахуванням МКР (4 год)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 9. Прикладні аспекти державного регулювання економіки

Тема 37. Програмування та планування в системі державного регулювання економіки

Суть державного програмування та організація розробки цільових комплексних програм. Види програм. Оцінка ефективності програм. Планування в системі державного регулювання економіки. Основи методології індикативного планування. Система макроекономічних показників та їх застосування в регулюванні економіки

Ключові слова: державні програми, державне програмування, макроекономічні показники економіки.

Література: [1 - 10].

Тема 38. Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-фінансове та податкове регулювання в умовах воєнного стану

Державні фінанси та їх структура. Фінансова політика держави. Бюджетне регулювання економіки країни. Стратегія бюджетної політики. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і державний борг. Політика державних витрат і її завдання. Політика державних доходів. Роль та необхідність фіскальної політики в національній економіці. Фінансова політика різних країн світу (США, Франції, Польщі, Росії, України).

Ключові слова: державні фінанси, фінансова політика держави, бюджетне регулювання економіки, державні витрати, державні доходи, державна фіскальна політика.

Література: [1 - 10].

Тема 39. Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери в умовах воєнного стану

Соціальний вимір економічної політики. Основні принципи, норми та функції соціальної політики. Соціальна сфера в ринкових умовах. Методи та інструменти соціалізації економіки. Пріоритети соціальної політики в різних країнах світу. Система соціального захисту і її розвиток. Концепції держави загального добробуту.

Ключові слова: соціально-економічна політика держави, соціальна економіка, соціальний захист, соціальний розвиток, концепція загального добробуту.

Література: [1 - 10].

Тема 40. Державне регулювання структурних зрушень та підтримка інвестиційної діяльності.

Основні напрями структурної політики. Сутність економічної структури. Методи впливу на економічну структуру. Специфіка реалізації структурної політики.

Поняття структури економіки. Відтворювальна, галузева, регіональна, соціальна структура. Стимулювання державою структурних зрушень в економіці. Основні чинники структурних змін. Вплив структурних змін на динаміку

макроекономічних показників.. Інвестиції як фактор структурних зрушень. Прискорення інвестування зміни структури економіки України.

Прискорення надходження інвестицій у зв'язку зі вступом у світові структури.

Ключові слова: структурна політика, структура економіки, відтворювальна структура, галузева структура, регіональна структура, соціальна структура.

Література: [1 - 10].

Змістовий модуль 10. Напрями реалізації політики державного регулювання економіки в умовах воєнного стану

Тема 41. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

Сутність підприємництва як особливого виду економічної діяльності. Підприємництво як об'єкт державного регулювання. Механізм державного регулювання підприємництва. Державне підприємництво та управління державними підприємствами. Державне регулювання комерційної діяльності. Державне регулювання діяльності малого та середнього бізнесу. Державна підтримка малого підприємництва. Державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні. Тіньова економіка в Україні: причини, соціально-економічні наслідки та шляхи їх подолання.

Ключові слова: державне регулювання підприємницької діяльності, державне регулювання комерційної діяльності, державна підтримка малого бізнесу.

Література: [1 - 10].

Тема 42. Інноваційний розвиток економіки. Державне регулювання науково-технічної діяльності.

Теоретичні аспекти інвестиційної політики. Інвестиційна стратегія економічної діяльності держави та засоби її реалізації. Вплив інвестиційної діяльності держави на економічні процеси.

Сутність та основні методи інноваційної політики держави. Інноваційна інфраструктура. Інноваційний потенціал. Система державної інноваційної політики.

Ключові слова: інвестиційна політика держави, інвестиційна стратегія держави, інноваційна інфраструктура, система державної інноваційної політики.

Література: [1 - 10].

Тема 43. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Економічна роль та функції держави в умовах глобалізації. Сутність, напрями та основні інструменти зовнішньоекономічної політики держави. Зовнішньоекономічна діяльність держави за умов глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, зовнішньоекономічна діяльність держави, зовнішньоекономічна політика України.

Література: [1 - 10].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Семінарське заняття оцінюється за 10-бальною шкалою.

Критерії оцінювання відповіді на семінарському занятті

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня

Система оцінювання навчальних досягнень студентів за 100-бальною шкалою

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30
Виконання завдань самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			57		67
Максимальна кількість балів: 124					
Коефіцієнт: $124 / 60 = 2,07$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання.

1. Об'єктивна необхідність та теоретичні основи державного регулювання економіки.
2. Система державного регулювання економіки. Методи державного регулювання економіки.
3. Прогнозування соціально-економічного розвитку у системі державного регулювання економіки
4. Програмування та планування в системі державного регулювання економіки.
5. Фінансово-кредитне регулювання економіки.
6. Бюджетно-фінансове та податкове регулювання.
7. Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери.
8. Державне регулювання структурних зрушень та підтримка інвестиційної діяльності.
9. Державне регулювання підприємницької діяльності.
10. Державне регулювання інноваційної діяльності.
11. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
12. Державне регулювання регіонального розвитку.

Критерії оцінювання виконання самостійних робіт

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання проводиться модульна контрольна робота, яка оцінюється за 25 бальною шкалою.

Розробляється викладачем в залежності від фактичного навчального матеріалу та з урахуванням «Критеріїв оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті».

Завдання модульної контрольної роботи у своїй сукупності охоплюють усі теми модуля. Кількість варіантів кожного комплексу МКР – 5. Кожен варіант складається з двох типів завдань: тестові завдання (20 тестових питань в кожному варіанті), що оцінюється у 10 балів за кожен термін та практичне завдання – 20 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як екзамен.. Критерії оцінювання наведено у програмі екзамену.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Економічна теорія: Державне регулювання економіки»
Разом: 60 год: лекції - 14 год, семінарські - 14 год., МКР –4 год, самостійна робота – 28 год.

Змістовий модуль	Балів за змістовий	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Види поточного контролю
Прикладні аспекти державного регулювання економіки	57 балів	Програмування та планування в системі державного регулювання економіки		Модульна контрольна робота (25 балів)
		Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-фінансове та податкове регулювання в умовах воєнного стану	Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-фінансове та податкове регулювання в умовах воєнного стану	
		Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери в умовах воєнного стану	Державне регулювання праці, рівня життя населення та розвитку соціальної сфери в умовах воєнного стану	
		Державне регулювання структурних зрушень та підтримка інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану	Державне регулювання структурних зрушень та підтримка інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану	
Напрями реалізації політики державного регулювання економіки	67 балів	Підприємництво як об'єкт державного регулювання	Підприємництво як об'єкт державного регулювання	Модульна контрольна робота (25 балів)
		Інноваційний розвиток економіки. Державне регулювання науково-технічної діяльності	Інноваційний розвиток економіки. Державне регулювання науково-технічної діяльності	
		Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	
			Державне регулювання регіонального розвитку в умовах воєнного стану	

8. Рекомендовані джерела

Основна

1. Архієреєв С.І., Дем'юхіна О.О., Євтушенко В.А., Козуб Д.А., Рябова Т.В. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. Харків: НТУ «ХП», 2015. 205 с.
2. Мельникова О. Державне регулювання економіки: навч.-метод. посіб. для здоб. вищ. освіти бакалав. рівня спеціальності 051«Економіка»: електронне видання. Харків: ХНПУ, 2023. 105 с.
3. Шибасєва Н.В., Бабан Т.О. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. Х.: ДБТУ, 2022. 272 с.

Додаткова

4. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України. 8-е вид., випр. і допов. К. : Знання, 2011. 214 с.
5. Жавнерчик О. В. Державне регулювання економіки та економічна політика : конспект лекцій. Одеса : ОДЕУ, 2019. 113 с.
6. Жарая С.Б. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності на регіональному рівні : шляхи розвитку в Україні та європейська практика : монографія. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К. : К.І.С., 2011. 270 с.
7. Мельник А.Ф., Крупка М.І., Залога З.М. Державне регулювання економіки: підруч. Львів, 2014. 214 с.
8. Мороз В. В., Сафронова О. М., Олійник Н. І. Регуляторна політика у сфері господарської діяльності : конспект лекцій. К. : НАДУ, 2020. 195 с.
9. Назаркевич І. Б. Державне регулювання структурних змін в економіці України: проблеми та перспективи: моногр. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2020. 356с
10. Чистов С.М., Никифоров А.Є., Куценко Т.Ф. та ін. Державне регулювання економіки : навч. посіб. 6-е вид., доопрац. і допов. К. : КНЕУ, 2013. 440 с.

Додаткові ресурси

1. Законодавство України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міністерство фінансів України. URL : <https://www.minfin.gov.ua/>.
3. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL : <https://www.me.gov.ua/>.
4. Державна служба статистики. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Фінанси України : науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. URL : <http://finukr.org.ua/>.
6. Економіка та держава : наукове фахове видання України з питань економіки. URL : <http://www.economy.in.ua/>.
7. Міністерство розвитку громад та територій. URL : <https://www.minregion.gov.ua/about/>.